
Třináct let na filozofii

Třináct let na filozofii

Studenti Univerzity třetího věku jsou čínorodí, zvědaví a nevynechají jedinou hodinu výkladu. Zkrátka ideál každého pedagoga. O tom, jaké to je, když vzdělávání je čirá radost, a ne honba za kredity, vypráví senioři Hana Borová a Karel Klečka.

Byli jste i v mládí tak vzorní studenti jako dnes?

Klečka: Byl bych, pokud bych měl možnost. Po skončení základní školy jsem ale nemohl, respektive nesměl pokračovat na střední školu, dokonce si ani sám vybrat učební obor. Z omezené nabídky typu zedník, horník, těžká chemie jsem zvolil tu poslední možnost. Byla to absurdní doba – tento učební obor patřil k takzvaným preferovaným a plynula z něj spousta výhod jako ubytování na internátu, celodenní stravování, školní i pracovní pomůcky a oblečení po celou dobu zdarma, vyšší kapesné a po vyučení přednostní přístup k večernímu studiu jako dělnický kádr. Odmaturoval jsem s vyznamenáním. Vysokou školu bych mohl studovat dálkově až v době, kdy jsem zakládal rodinu.

Borová: V první třídě jsem měla natolik skvělou učitelku, že jsem se už tehdy rozhodla jít v jejích stopách. Stále působím na pozici ředitelky základní školy. Mám velmi blízko k hudební výchově, ráda cestuji, a proto jsem se na Univerzitě třetího věku přihlásila na obor praktický hudební místopis České republiky.

Jak jste se o možnosti studovat i v pokročilejším věku dozvěděli?

Klečka: Univerzitu třetího věku jsem zaregistroval už krátce po jejím vzniku v roce 1986 a přihlásil se, jakmile jsem odešel do důchodu. Chtěl jsem dohnat to, co mi bylo za komunismu upřeno. Také jsem si chtěl doplnit vědomosti o svém koníčku – životě v moři – a především se seznámit se starověkou i současnou filozofií a díky tomu lépe porozumět dnešnímu společenskému dění.

Borová: Já se o možnosti studovat dozvěděla od bývalých kolegyň, které nadšeně vypravovaly o přednáškách a exkurzích na pedagogické fakultě.

Pro každý obor platí jiné podmínky zápisu?

Klečka: Ano, a dokonce se liší i cenou.

Borová: U nás je podmínkou důchodový věk, základní přehled o evropském kulturním vývoji a české obecné i hudební historii. A ještě schopnost ujít alespoň osm kilometrů, protože na exkurzích hodně chodíme. Každý měsíc společně navštěvujeme místa nějakým způsobem spojená s českými hudebníky a skladateli. Hudební místopis probíhá na Univerzitě třetího věku už pátým rokem, já nastoupila do jeho třetího ročníku, před tím jsem totiž nesplňovala podmínky věku.

Výklad se během let neopakuje?

Borová: Vůbec ne. Program je sestaven tak, abychom se dozvídali stále něco nového, a přitom se každý rok mohl přihlásit ke studiu někdo další. Samozřejmě jsme už projeli hodně známých míst, ale právě to mi na kurzu přijde nejlepší. Dostáváme se opravdu do neotřelých oblastí. V rámci semestru máme studijní projekt: zorganizovat vlastní exkurzi na určité téma. V dubnu jsme tak s kolegyněmi připravily „Zásmuky Františka Kmocha“. Jsme vlastně pořád v terénu, jen na konci každého semestru nás čeká seminář s testem hudebních znalostí a na konci akademického roku pak promoce v Karolinu, kde obdržíme certifikát.

Jedna z podmínek úspěšného zvládnutí kurzu je účast minimálně padesát procent. Jak jste na tom?

Borová: U nás je to dokonce osmdesát procent a musím se pochlubit – nechyběla jsem ani jednou.

Klečka: Student řádného studia shání kredity, zápočty, obhazuje práce a chce dělat kariéru. My nic z toho nepotřebujeme. My jednoduše chceme. Nemusíme. A to je veliký rozdíl.

Je to i důkaz kvality přednášek, jinak by vás přece nic nenutilo je navštěvovat.

Klečka: Naprosto souhlasím. Zapsal jsem se na Univerzitu třetího věku před třinácti lety a právě tolik už jsem absolvoval ročníků české filozofie v evropském kontextu profesorky Anny Hogenové, protože její přednášky jsou vždycky přínosné a je zde možnost diskuzí. Během těch třinácti let se některá témata opakovala, ale z jiného úhlu pohledu. Pokud se vracíme ke starším tématům, rozpracováváme je do větších podrobností například život a dílo Jana Amose Komenského, které třeba běžné žáky moc nezajímá. Když se do něj ale ponoříte, je to hotová detektivka.

Dostáváte úkoly?

Klečka: Spíš si připravujeme otázky na další hodinu. Přednášky o filozofii na pedagogické fakultě jsou jednou za čtrnáct dní – dvě klasické vyučovací hodiny bez přestávky. Často nám ani nestačí, rádi bychom debatovali dál. Na filozofii je úžasná především možnost diskuze. Narazím na něco, o čem si myslím, že to vím jinak, a zde si to mohu vyjasnit – nejen s profesory, ale i mezi spolužáky. My jsme totiž zvláštní studenti, protože často býváme starší než sami vyučující. Oni mají větší znalosti, my zase delší historickou paměť a zkušenosti. A je krásné, že na přednášce si mohu dovolit vstát a zeptat se, okomentovat, přidat vlastní zážitek.

Hana Borová vystudovala Pedagogickou fakultu UK a od té doby se věnuje pedagogické praxi na školách. Ač je v důchodovém věku, stále působí jako ředitelka Základní školy Miloše Šolleho v Kouřimi. Univerzitu třetího věku navštěvuje druhým rokem – program hudební místopis České republiky na PedF UK.

Karel Klečka (*1944) pracoval po vyučení a maturitě ve Spolaně Neratovice, dále v Ústavu teoretických základů chemické techniky Československé akademie věd, Výzkumném ústavu pro vakuovou elektrotechniku a po revoluci pak až do důchodu v bankovním sektoru. Na Univerzitu třetího věku dochází již třináctým rokem. Nepřetržitě studuje v programu česká filozofie v evropském kontextu na PedF UK. Navštěvoval také filozofické přednášky Jana Sokola a Zdeňka Pince na FHS UK, filozofii starého Řecka na 3. LF UK a faunu Středozevního moře na PřF UK.

Univerzita třetího věku (U3V) je specifickým programem celoživotního vzdělávání, jehož cílem je poskytnout seniorům možnost se kvalifikovaně a na univerzitní úrovni systematicky seznamovat s nejnovějšími poznatky v oblasti vědy, historie, politiky a kultury. Zpravidla je určen zájemcům, kteří dosáhli důchodového věku a mají středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou. Absolventi programu U3V obdrží od Univerzity Karlovy osvědčení, jehož předávání probíhá většinou v Karolinu. Výši úplaty za studium stanovuje děkan fakulty, která uskutečňuje program U3V.

V letošním akademickém roce nabízí Univerzita Karlova na všech svých sedmnácti fakultách přes sto padesát studijních programů pro seniory. V loňském roce se jich účastnilo 7 891 studentů.